कृषक पाठशाला तथा कृषि तालिम सञ्चालन कार्यविधि, २०८२

गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति : २०८२।०७।२५
प्रकाशित मिति : २०८२।०७।२७

प्रस्तावना:

किसानहरुको घर घरमा गई आधुनिक कृषि प्रविधि सम्बन्धी जानकारी गराउन तथा कृषकस्तरमा कृषि प्रविधिहरु प्रसारको लागि कृषक तालिम सञ्चालन गर्नुपर्ने आवश्यकता छ। स्थानीय स्तरमा नै किसानहरुलाई उनीहरुको खेतवारीमा नै वाली अविधिभर बाली उत्पादन सँग सम्बद्ध समस्याहरु केन्द्रित भई सहभागितात्मक खोज र प्रयोगका आधारमा बाली उत्पादनका नवीनतम प्रविधिहरु अभ्यास गर्ने थलो कृषक पाठशाला हो । कृषकस्तरमा आवश्यकताको आधारमा कृषकस्तरीय तालिम सञ्चालन गरी थप प्राविधिक सहयोग गर्नु कृषि तालिम हो। नेपालमा सर्वप्रथम कृपक पाठशाला पद्धतिको प्रयोग एकिकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन कार्यका लागि भएको पाईन्छ । त्यसैगरी विश्वखाद्य तथा पोषण कार्यक्रमको सहयोगमा तत्कालिन मध्य तथा सुदुर पश्चिमाञ्चल क्षेत्र १९ जिल्लामा संचालित कृषि तथा खाद्य सुरक्षा आयोजनाले विभिन्न बालीहरुमा नवीनतम कृषि प्रविधिहरु प्रसारको माध्यमको रुपमा कृषक पाठशाला पद्धति अवलम्बन गरेको पाईन्छ । तसर्थ, आधुनिक कृषि प्रविधि प्रसार गर्ने सशक्त माध्यम तथा स्थलको रुपमा उभिएको कृषक समूह मार्फत एक वाली अवधिभर कृषक पाठशाला संचालन गरी पाठशालाको माध्यमबाट नविनतम कृषि प्रविधि किसान समक्ष पुन्याउन फेदीखोला गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रममा अन्तरनिहित भावना अनुरुप वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रममा स्वीकृत रहेको साथै **स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४** को दफा ११ को उपदफा २ "ण" मा भएको व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्न दफा १०२ को उपदफा २ को अधिकार प्रयोग गरी फेदीखोला गाउँपालिका स्याङ्जाले **"कृषक पाठशाला तथा कृषि तालिम संचालन कार्यविधि, २०८२"** स्वीकृत गरि लागू गरेको छ ।

परिच्छेद १
प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

(१) यो कार्यविधि को नाम **"कृषक पाठशाला तथा कृषि तालिम संचालन कार्यविधि, २०८२"** रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि फेदीखोला गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा

(१) "**फेदीखोला**" गाउँपालिका भन्नाले फेदीखोला गाउँपालिका, स्याङ्जालाई सम्झनुपर्दछ।

(२) "**कार्यालय प्रमुख** " भन्नाले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनुपर्दछ।

(३) "**कृषि विकास शाखा**" भन्नाले फेदीखोला गाउँपालिकाको कृषि शाखालाई सम्झनुपर्दछ।

(४) "**कृषक**" भन्नाले कृषि व्यवसाय गर्दै आएका कृषक एवम् कृषक समूहको संस्थालाई सम्झनुपर्दछ।

(५) "**श्रोत व्यक्ति**" भन्नाले एक वाली तथा चिवनचक्र अवधिको कृषक पाठशाला प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्राप्त व्यक्ति वा वा स्थानिय तहमा तथा अन्य कृषिसँग सम्बन्धित कार्यालयमा उपलब्ध कृषक पाठशाला प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्राप्त कृषि प्राविधिकलाई बुझ्नु पर्छ।

(६) "**कृषक सहजकर्ता**" भन्नाले एक वाली अवधि वा जिवनचक्रको कृषक पाठशाला प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्राप्त कृषक वा प्राविधिकलाई बुझ्नुपर्छ।

(७) "**कृषि तालिम**" भन्नाले किसानलाई आधुनिक प्रविधि, उत्पादन वृद्धि गर्ने तरिका, रोग–कीरा नियन्त्रण, बाली व्यवस्थापन, पशुपालन, मत्स्यपालन, उद्यमशीलता आदिमा दक्ष बनाउने शैक्षिक तथा व्यावहारिक प्रशिक्षण कार्यक्रम हो।

(८) "**कृषक तालिम सहजकर्ता**" भन्नाले गाउँपालिकामा कार्यरत वा अन्य कृषिसँग सम्बन्धित निकायमा कार्यरत वा मान्यता प्राप्त शैक्षिक संस्थाबाट कृषि विषयमा कम्तिमा टि.एस.एल.सि उतिर्ण गरेको व्यक्तिले सहभागी किसानहरुलाई बुझाउने, सिकाउने, छलफल गराउने, अभ्यास गराउने र सहभागी गराउने व्यक्ति हो।

(९) **"कृषक पाठशाला"** भन्नाले २५ देखी ३० जना महिला पुरुषहरुको समुह हो जसलाई कक्षा भित्र पठन पाठन गराउनुको साटो खेतमा व्यबहारीक प्रयोगात्मक र खोजपुर्ण तरिकाहरु अपनाइ वाली अवधिभर नियमित रुपले वाली बातावरण प्रणालीको अवलोकन, विश्लेषण र समुह छलफलको आधारमा आफु आफैले ठोस निर्णय लिएर तत्काल आएका समस्याहरुको समाधान गर्न सक्ने गरी दक्ष बनाउने स्थान बुझ्नुपर्छ।

३. कार्यक्रम संचालनको उद्देश्य:

१. कृषक पाठशाला कार्यक्रमको उद्धेश्य देहाय बमोजिम हुनेछ:

१.१ किसानलाई व्यावहारिक ज्ञान दिने – बाली उत्पादन, पशुपालन वा कृषि प्रणालीमा आवश्यक सीप र प्रविधि अभ्यास गरेर सिकाउने।

१.२ समस्या समाधान क्षमता विकास गर्ने – बालीको रोग, कीरा, झारपात वा उत्पादनसम्बन्धी समस्याहरूलाई किसानले आफैंले विश्लेषण गरी समाधान गर्न सक्षम बनाउने।

१.३ सहभागितामूलक सिकाइ प्रवर्द्धन गर्ने – समूहमा छलफल, प्रयोग र अनुभव आदान–प्रदान गरेर किसानलाई सक्रिय सिकाइमा संलग्न गराउने।

१.४ नयाँ प्रविधि परीक्षण र आत्मसात गर्ने – आधुनिक कृषि प्रविधि, बीउ, मल, सिंचाइ, संरक्षण उपाय आदि प्रयोग गरेर व्यवहारिक अनुभव दिलाउने।

१.५ उत्पादनशीलता र आय वृद्धि गर्ने – तालिममार्फत सिकेका ज्ञान/सीप प्रयोग गरी कृषिमा उत्पादन र आय दुवै बढाउने।

१.६ दिगो कृषि प्रणाली प्रवर्द्धन गर्ने – वातावरणमैत्री, जैविक र दीगो कृषि अभ्यास गर्न प्रेरित गर्ने।

१.७ किसानबीच सहयोग र संगठन विकास गर्ने – समूहमा सहकार्य, परामर्श र निर्णय गर्ने क्षमताको विकास गराउने।

२. कृषि तालिम सञ्चालन का उद्देश्यहरु देहाय बमोजिमका छन।

२.१ किसानलाई कृषि सम्बन्धी नयाँ ज्ञान र सीप प्रदान गर्ने।

२.२ उत्पादनशीलता बढाउने प्रविधि सिकाउने (उन्नत बीउ, मल, सिंचाइ, कीरा–रोग नियन्त्रण इत्यादि)।

२.३ व्यावसायिक र आधुनिक कृषि प्रवर्द्धन गर्ने।

२.४ किसानको आत्मनिर्भरता र समस्या समाधान क्षमता विकास गर्ने।

२.५ दिगो र वातावरणमैत्री कृषि अभ्यास सिकाउने।

२.६ कृषकबीच अनुभव आदान–प्रदान र सहकार्यको वातावरण बनाउने।

२.७ कृषि उद्यमशीलता र बजार व्यवस्थापनमा दक्षता दिलाउने।

परिच्छेद - २

कार्यक्रम संञ्चालन प्रकृया

४. कार्यक्रम सञ्चालन प्रकृया:

१. कृषक पाठशाला सञ्चालन प्रक्रिया देहाय बमोजिम हुनेछ।

१.१ कृषक पाठशाला कार्यक्रमको सञ्चालन गाउँपालिकाले कृपक पाठशाला श्रोत व्यक्ति, कृषक सहजकर्ता वा कृषि प्राविधिक मार्फत गर्न सक्नेछ।

१.२ गाउँपालिकाबाट प्रविधि ग्रहणको स्तर विषादी प्रयोग स्थिति कृपकहरुको साँगठनिक अवस्था सामाजिक पूँजि (कृषि सहकारी, समूह तथा क्षेत्र) को अवस्था र चेतना स्तर आदिलाई मध्यनजर गर्दै गाउँपालिकाले कृषक पाठशाला संचालन गर्ने स्थानका साथै कृषक, कृषक समूह /कृषि सहकारीहरु तथा क्षेत्र छनौट गर्नेछ। समूह,सहकारी तथा क्षेत्र छनौट गर्दा महिला, जनजाति, दलित, विपन्न पिछडिएका समुदाय र क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ । विगतका वर्षहरुमा कृषक पाठशाला सञ्चालन नभएका कृषक समुह, सहकारीहरु वा क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ।

१.३ कृषक पाठशाला कार्यक्रमको संयोजक कृषि विकास उपशाखा प्रमुख वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले तोकेको अन्य कर्मचारी हुनेछ।

१.४ कृषक पाठशाला एकिकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन बाली उत्पादन सम्बन्धी नवीन प्रविधिहरु समावेश विविध विषयहरु केन्द्रित भई संचालन गर्नुपर्ने छ। वाली अनुसार कृषि विकास उपशाखाले तयार गरि कार्यालय प्रमुखले स्वीकृत गरेको पाठ्यक्रम अनुसार संचालन गर्नुपर्ने छ।

१.५ कृषक समूह, सहकारी वा क्षेत्र छनोट पश्चात देहाय बमोजिमका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्नुपर्ने छ।

१.५.१ कृषक पाठशाला सञ्चालन गर्नु अगाडी कृषक पाठशाला सहजकर्ता (Field School Facilitator) जनप्रतिनिधि, स्थानिय तहमा कार्यरत कृषि प्राविधिक समेत स्थलमा गई पाठशाला संचालन गर्ने क्षेत्रमा रहेका कृषक महिला वा मिश्रित समुहको समेत सहभागिता हुने गरी २५ जनाको कृषक समूह छनौट गर्न वढीमा २ पटक अन्तरक्रिया गोष्ठी पनि गर्न सकिने छ।

१.५.२ तुलनात्मक अध्ययन तथा परिक्षणहरु संचालन गर्न आवश्यक जग्गा (अन्नबाली तथा तरकारी वालीको लागि कम्तिमा १०० वर्ग मि. खेत बारीको छनौट, मौरीपालनको हकमा भने कम्तीमा २ घार छनोट, रेशमकिराको हकमा कम्तीमा १०० वटा स्वस्थ फुल र आवश्यकतानुसार आहार व्यवस्थापन र यस कार्यविवधिमा नतोकिएका विषयहरुमा आवश्यकतानुसार गाउँ कार्यपालिकाले तोकी सञ्चालन क्षेत्र निर्धारणमा कृषकहरु जम्मा भई छलफल गर्ने स्थानको निर्धारण गर्ने।

१.५.३ कुनै बालीको वाली अवधिभर कृषक समुहले निर्धारण गरेको हप्ताको एक दिन विहान ७ बजे देखि १२ बजे सम्म अध्ययन र तालिम संचालन गर्ने।

१.५.४ कृषकहरुको आवश्यकता अनुसार कृषि सगँ सम्वन्धित विषयवस्तुमा कम्तिमा ३ वटा विशेष कक्षा सञ्चालन गर्न सकिने छ।

१.५.५ हरेक वालीमा बाली नभित्र्याउदै अन्य कृषकहरुलाई यस प्रविधिको विस्तार गर्ने उद्देश्य राखि आमन्त्रीत पाहुना र अन्य कृषकहरुलाई अध्ययन स्थल भ्रमण, स्टल निरिक्षण सांस्कृतिक कार्यक्रम नजर गराई कृषक दिवस मनाउने। उक्त कृषक दिवसमा कृषक पाठशालामा सहभागी कृषकहरुलाई प्रमाणपत्र वितरण सहितको एक समापन समारोह संचालन गर्ने।

१.५.६ कृषकहरुको आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी अन्य क्रियाकलापहरु पनि सञ्चालन गर्न सकिनेछ।

२. कृषि तालिम सञ्चालन प्रक्रिया देहाय बमोजिम हुनेछ।

२.१ कृषि तालिम सञ्चालन गर्दा गाउँपालिकामा कार्यरत कृषि प्राविधिक तथा कृषि तालिम सहजकर्ताबाट सञ्चालन गर्नेछ।

२.२ कृषि तालिम सन्चानको विषय गाउँपालिकाले किसानहरुको आवश्यकताका आधारमा तालिमको विषय छनोट गर्न सकिने छ। तर तोकिएको कार्यक्रममा कृषकको माग अनुसारको तालिम प्रदान गरिने छ।

२.३ कृषि तालिम आवश्यकता पहिचान एवम् तालिम कार्यक्रम सञ्चालन बाट प्राप्त अनुभवका आधारमा कृषि शाखाले पाठ्यक्रम निर्माण तथा परिमार्जन गरी कार्यालय प्रमुखले स्वीकृत गरेको पाठ्यक्रम बमोजिम तालिम सञ्चालन हुनेछ।

२.४ विभिन्न तालिम कार्यक्रमहरुको प्रकृति हेरी उपयोगी हुने श्रव्य-दृष्य समाग्रीहरुको श्रोत विकास गर्दै लैजाने तथा तालिम कार्यक्रमका लागि आवश्यक विद्युतिय तथा गैह्र विद्युतिय उपकरणहरुको व्यवस्था गर्न सक्नेछ।

२.५ तालिम आवश्यकताका आधारमा अडियो भुजुअल विधि, प्रयोगात्मक विधि तथा प्रवर्चन विधिद्वारा संन्चालन गर्न सकिनेछ।

परिच्छेद ३

आर्थिक पक्ष

५. कृषक पाठशाला सञ्चालन आर्थिक मापदण्ड:

१.कृषक पाठशाला सञ्चालन आर्थिक मापदण्ड देहाय बमोजिम हुनेछ।

क्रसं	क्रियाकलापहरु	संख्या	दिन/हप्ता	दर (बढीमा)	कैफियत
१	तयारी वैठकहरु (स्थलगत कृषक अन्तरक्रिया गोष्ठी,) गोष्ठीमा सञ्चालन हुने मुख्य विषयवस्तुः महत्व, वाली पात्रो र आधारभुत तथ्याङ्क संकलन, लैङ्गिक विश्लेषण, समस्या पहिचान, कार्यक्रम कार्ययोजना				
१.१	खाजा खर्च (२ पटक)	१००	१	२००	एक पटकमा ४० जना
१.२	स्टेशनरी	८०	१	१५०	
१.३	प्रशिक्षक भत्ता १६००- अधिकृतस्तर १२००- सहायकस्तर १०००- कृषक सहजकर्ता				प्रति दिन वढीमा ३ वटा कक्षा सञ्चालन हुने
२	१ दिने seasonal planning गोष्ठी सञ्चालन गर्न				
२.१	खाजा खर्च	४०	१	२००	३० जना प्रशिक्षार्थी, वढीमा ३ जना प्रशिक्षक वढीमा ७ जना अन्य उपस्थिति
२.३	प्रशिक्षक भत्ता १६००- अधिकृतस्तर १२००- सहायकस्तर १०००- कृषक सहजकर्ता				१ दिन वढीमा ३ वटा कक्षा सञ्चालन हुने
३	स्थलगत कृषक पाठशाला सञ्चालन गर्न				
३.१	खाजा खर्च	४०	१६ हप्ते	२००	

३.२	पाठशाला संन्चालन सामाग्री- बीउ, वेर्ना, कम्पोष्ट मल, मलखाद, सिचाई, वोर्ड तथा अन्य सामाग्रीहरु, जाली कपडा, जैविक विषादी, शुक्ष्म खाद्यतत्वहरु, हर्मोनहरु आदी			२०,०००	
	मौरीघार, माछा, रेशम तथा यसबाहेकका अन्य	प्रति घार स्थानीय दररेटमा खरिद गर्न सकिने			
३.३	प्रशिक्षक भत्ता १६००- अधिकृतस्तर १२००- सहायकस्तर १०००- कृषक सहजकर्ता	प्रति दिन ३ वटा कक्षा सञ्चालन हुने			
४	विषेश कक्षा				
४.१	प्रशिक्षक भत्ता	३		१८००	
४.१	यातायात खर्च	प्रति प्रशिक्षक वढीमा रु ५००			
५	कृषक दिवस सञ्चालन				
५.१	खाजा खर्च	१२०	१	२००	
५.२	व्यवस्थापन खर्च (स्टेज निर्माण, टेवल,कुर्सी व्यवस्थापन, व्यानर, निमन्त्रणा कार्ड आदी)			५०००	
५.३	प्रशिक्षक भत्ता १६००- अधिकृतस्तर				

	१२००- सहायकस्तर १०००- कृषक सहजकर्ता				
६	कृषक पाठशालाको प्राविधिक प्रतिवेदन तयारी	१	१	२०००	

२. कृषक तालिम सञ्चालन खर्च मापदण्ड देहाय बमोजिम हुनेछ।

२.१ कृषक तालिम सञ्चालन गर्दा प्रतिदिन बढीमा ४ वटा सेसन सञ्चालन हुनेछन।

२.२ कृषक तालिम सञ्चालन को लागि प्रशिक्षकको भुमिका गाउँपालिकामा कार्यारत कृषि प्राविधिकहरु तथा अन्य कृषिसँग सम्बन्धित निकायमा कार्यारत वा मान्यता प्राप्त शैक्षिक संस्थाबाट कृषि विषयमा कम्तिमा टि.एस.एल.सि उतिर्ण गरेको व्यक्तिले प्रशिक्षण दिन सक्नेछन ।

२.३ तालिम कार्यक्रम सञ्चालन पश्चात अनिवार्य रुपमा प्राविधिक प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने छ।

२.४ तपसिलमा उल्लेखित खर्च १ दिनलाई आधार मानेर निर्माण गरिएको छ। १ दिन भन्दा बढी समयको तालिमको हकमा पनि तपसिललाई आधार मानेर तालिम सञ्चालन गर्नुपर्ने छ।

क्रसं	क्रियाकलाप	संख्या	दर	जम्मा रकम	कैफियत
१	खाजा खर्च		१८०		
२	प्रशिक्षक भत्ता/ तालिम कार्यपत्र वापत १२००- अधिकृतस्तर १०००- सहायकस्तर ८००- कृषक सहजकर्ता				दैनीक बढीमा ४ वटा सेसन सञ्चालन
३	स्टेशनरी खर्च		२५०		
४	अन्य व्यवस्थापन खर्च		५०००		एकमुष्ट
५	प्रतिवेदन तयारी		१०००		

माथि तालिकामा उल्लेखित क्र.सं २ मा उल्लेखित रकम गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीको हकमा तालिम कार्यपत्र पेश गरेपश्चात मात्र कार्यपत्र वापत रकम नियमानुसार भुक्तानी हुनेछ।

परिच्छेद - ४

सम्झौता तथा भुक्तानी प्रकृया

६. लागत अनुमान तथा सम्झौता:

(१) दुवै कार्यक्रमको लागि कार्यक्रम संचालन स्थल, समूह तथा सहकारी छनौट पश्चात कृषि विकास उपशाखाले लागत अनुमान तयार गरी स्वीकृतिका लागि कार्यालय प्रमुख समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

(२) कृषक पाठशालाको हकमा भने स्वीकृत लागत अनुमान अनुसार सम्बन्धित शाखाले कृषक सहजकर्ताहरु छनोट गरी सहजकर्ताहरुको सेवा तथा शर्त उल्लेख गरी सम्झौता गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुपर्नेछ।

(३) कार्यक्रम संचालन समूह, सहकारी तथा सहजकर्तामार्फत सञ्चालन गर्ने भएमा सम्झौतापश्चात लागि सम्बन्धित दोस्रो पक्षलाई प्रथम किस्तामा अधिकतम ४० प्रतिशत रकम पेश्की स्वरुप कार्यक्रम सञ्चालन पुर्व उपलब्ध गराइने छ र कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनको आधारमा बाँकि रकम भुक्तानी गरीने छ।

(४) भुक्तानी गर्दा नियमानुसार कर कट्टी भई भुक्तानी हुनेछ।

परिच्छेद ५

खर्चको स्रोत व्यवस्थापन र अनुगमन मुल्याङ्कन

७. **खर्चको स्रोत:**

(१) यस कार्यविधिमा तोकिए बमोजिमका कार्यक्रम सञ्चालन तथा अनुदान प्रदान गर्न देहायका स्रोतबाट प्राप्त रकम प्रयोग गरिनेछ -

(क) गाउँपालिकाबाट प्राप्त रकम,

(ख) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम

८. अनुगमन मुल्याङ्कन: (१) यस कार्यविधि बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा आवश्यकता बमोजिम तपसिलमा उल्लेख भएका व्यक्ति वा संस्थाले अनुगमन र मुल्याङ्कन गर्न सक्नेछन।

क) गाउँपालिकास्तरीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति

ख) कार्यालय प्रमुख

९. लेखा र लेखापरीक्षण

(१) अनुदान रकमको लेखा प्रचलित कानून बमोजिम राख्नु पर्नेछ ।

(२) अनुदान रकमको लेखापरिक्षण आन्तरिक लेखा परिक्षक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण महालेखा परीक्षकबाट हुनेछ ।

परिच्छेद ६

विविध

१०. कार्यविधिको व्याख्या र कार्यविधिमा संशोधन सम्वन्धि व्यवस्था: (१) यो कार्यविधिको कार्यान्वयनमा द्विविधा वा अस्पष्टता उत्पन्न भएमा गाउँ कार्यपालिकाले गरेको व्याख्या अन्तिम हुनेछ।

११. कारबाही तथा असूल उपर:

(१) यस कार्यविधि विपरीत तथा झुठा विवरण पेश गरी आर्थिक अनुदान तथा सहयोग प्राप्त गरेको जानकारी हुन आएमा सम्बन्धित व्यक्ती तथा समूहबाट सरकारी बाँकी सरह असूल उपर गरिनेछ ।

(२) यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएका कुराहरु प्रचलित कानून वमोजिम हुनेछ।

१२. बाधा अडकाउ र फुकाउ: यो कार्यविधि कार्यान्वयन गर्दा कुनै वाधा आएमा गाउँकार्यपालिकाले वाधा अडकाउ फुकाउन सकिने छ।

१३. बचाउ:

यस कार्यविधिमा लेखिएका कुरा यसै कार्यविधि वमोजिम र अन्य कुराहरुको हकमा प्रचलित कानून वमोजिम हुनेछ।